

door Patrick VANDENABEELE

IV : WAHLEN-FIERLANTS ADOLPHE

Adolphe Wahlen-Fierlants (geboren te Brussel op 31 augustus 1817) was aanvankelijk te Oostende voornamelijk bekend als de uitbater van een bloeiende boekhandel.

Als opvolger in de Brusselse firma PICARD-MASY had hij zich reeds vanaf 1848 als boekhandelaar te Oostende voorzien van een bloeiend bijhuis (aanvankelijk gelegen aan de Hofstraat 1, later aan de Christianastraat 6) (1).

De boekhandel voorzien van een uitgebreid leeskabinet - ongeveer 8.000 boeken - bevatte vnl. Franstalige, Engelstalige, Russische en Poolse werken (2).

Wahlen-Fierlants speelde dus duidelijk in op het internationale cliënteel dat zich tijdens de zomermaanden te Oostende bevond. Vanaf het seizoen van het jaar 1858 was Wahlen-Fierlants ook verantwoordelijk als uitgever van het seizoenblad "La Gazette Rose d'Ostende" (1858-1861) (3).

In het jaar 1863 ging de boekhandel samen met het leeskabinet over in handen van een zekere Jean-Baptiste GODTFURNEAU (4).

Onze vroegste vermelding van Wahlen-Fierlants als drukker gaat terug tot 6 februari 1867.

Vanaf dat moment immers stond hij in voor de druk van het liberale blad "La Flandre Maritime".

Maar het ging de krant niet voor de wind en zo richtte Wahlen-Fierlants op 31 januari 1867 volgend patetische schrijven aan de leden van de "Association libérale" : "J'ai pris la liberté de vous adresser la "Flandre Maritime", sachant, Monsieur, que vous partagiez les principes et l'opinion que ce journal défend, puisque vous faites partie de l'Association libérale et constitutionnelle d'Ostende, à la tête de laquelle se trouvent, comme vous ne l'ignorez pas, la plupart de nos principaux citoyens, et parmi lesquels on remarque notre honorable Sénateur, notre digne Représentant et Bourgmestre, ainsi que beaucoup d'autres notabilités de cette ville.

J'ai donc l'espoir, Monsieur, que vous voudrez bien m'accorder votre bienveillant concours en m'honorant de votre abonnement, afin de donner une plus grande extension à la publicité d'un journal qui défend les idées de progrès, lesquels (sic) représentent les véritables intérêts de la ville d'Ostende.

Il est juste que faisant, sans aide quelconque et entièrement à mes frais, une oeuvre éminemment libérale, tous ceux qui désirent le triomphe de cette opinion, m'y aident de leur concours, en présence des efforts de toute nature que fait l'opinion contraire pour le triomphe de ses principes.

...J'ose donc espérer, Monsieur, que vous voudrez bien inscrire votre nom sur le bulletin ci-joint, si vous désirez sincèrement le succès de notre opinion, que je m'efforce de défendre avec le plus grand zèle" (5).

De onverschilligheid van wege de liberalen deed Wahlen-Fierlants reeds eind december 1867 beslissen de publikatie van de krant stop te zetten.

"La Flandre Maritime" kwam in handen van de reeds vernoemde Jean-Baptiste Godtfurneau.

Na het stopzetten door Wahlen-Fierlants van "La Flandre Maritime" vinden we van de drukkerij geen enkel spoor meer terug.

V. : GODTFURNEAU JEAN-BAPTISTE

De oudste vermelding naar het bestaan van de "Imprimerie Jean-Baptiste Godtfurneau" gaat terug tot 2 januari 1868. Vanaf dat moment stond hij in voor de druk van het liberale blad "La Flandre Maritime".

Tevens was Godtfurneau verantwoordelijk voor de uitgave en typografische opmaak van het seizoenblad "La Chronique" (1868-1870) (6). De drukkerij Godtfurneau was gelegen aan de Hofstraat 1 (7).

Jean-Baptiste Godtfurneau werd geboren te Brussel op 18 november 1837 als zoon van Jacques André Godtfurneau (+ Brussel 8 september 1854) en Marie Josephe KENETTENORF (+ Oostende 10 juli 1864). Op 15 januari 1870 trad hij te Oostende in het huwelijk met een zekere Léonie DECOMMINES (geboren te Oostende op 25 januari 1843) (8). Reeds op 6 februari 1879 kwam zij te overlijden en we vermelden terzijde dat ze burgerlijk werd begraven (9).

Vooraleer Godtfurneau in 1868 van start ging met een eigen drukkerij was hij te Oostende vooral bekend als boekhandelaar. De boekhandel Godtfurneau betrof de voortzetting van het handelshuis Wahlen-Fierlants (ut supra).

Van deze drukkerij hebben we alléén nog kunnen vaststellen dat ze verdween tussen 29 mei 1870 en 12 februari 1871. Toen immers werd het handelshuis door faillissement getroffen en werd de drukkerij te koop gesteld (10). Hierdoor verdwenen ook de beide kranten "La Flandre Maritime" en "La Chronique".

Godtfurneau bleef na dit faillissement echter nog actief als boek-, papier- en krantenverkoper. Ook stond hij in voor de uitgave van een aantal toeristische gidsen, kaarten en prentbriefkaarten. Vanaf 1 januari 1871 bevond zijn winkel zich aan de Capucijnenstraat 24 (11).

In de latere jaren verplaatste de handel zich over de Langestraat 53 naar de Vlaanderenstraat 7 (in 1914 Vlaanderenstraat 15).

Hoewel Jean-Baptiste Godtfurneau vanaf 1871 in geen enkele overzichtlijst met betrekking tot de Oostendse drukkerswereld wordt vermeld, vinden we hem terug als drukker van klein drukwerk, zoals familiedrukwerk en fakturatiepapieren (12).

Jean-Baptiste Godtfurneau overleed te Oostende op 15 augustus 1914 (13).

VI. IMPRIMERIE DU JOURNAL "LA FLANDRE MARITIME"

De oudste vermelding naar het bestaan van deze drukkerij gaat terug tot 15 juli 1870. De drukkerij - gelegen Hofstraat 5 - was naast de druk van de krant "La Flandre Maritime" ook nog verantwoordelijk voor de druk van het seizoenblad "La Chronique".

Te oordelen naar het opgegeven adres zou het nog steeds de drukkerij van Jean-Baptiste Godtfurneau kunnen betreffen (14).

Op 17 november 1870 werd als adres voor de drukkerij opgegeven, Maria Hofstraat (Cour Marie) (15).

Was Godtfurneau nog steeds verantwoordelijk voor de druk? We hebben het uiteindelijk niet kunnen achterhalen.

Wat wel met zekerheid kan gezegd worden is dat de drukkerij tussen 8 december 1870 en 12 februari 1871 definitief verdween (16).

Voetnoten

- (1) La Gazette Rose d'Ostende, 21 juli 1861/4-C.
- (2) Le Courrier des Bains, 1 augustus 1863/4.
- (3) Patrick Vandenabeele, De Oostendse drukkerijen. Een inleidend onderzoek naar het leven en het werk van een beroepsgroep (1870-1940). R.U.G., onuitgeg. licentieverhandeling 1984-1985, deel II, pp. 64-65.
- (4) Le Courrier des Bains, 1 augustus 1863/4.
- (5) L'Echo d'Ostende, 6 februari 1867/2-C.
- (6) Patrick Vandenabeele, op. cit., deel II, pp. 25-26.
- (7) La Chronique, 21 augustus 1868/6-C.
- (8) Burgerlijke Stand Oostende - huwelijken 1870 - akte 5.
- (9) L'Echo d'Ostende, 13 februari 1879/2-C.
- (10) L'Echo d'Ostende, 29 mei 1870/6-C; Ibidem, 12 februari 1871/3-D.
- (11) Ibidem, 8 januari 1871/4-B.
- (12) Op de eigen fakturatiebrieff werden alle beschikbare lettertypes als vorm van reclameobject aangebracht !
- (13) Burgerlijke Stand Oostende - overlijdens 1914 - akte 474.
- (14) La Flandre Maritime, 8 december 1870/4 A-B.
- (15) Patrick Vandenabeele, op. cit., deel II, p. 60.
- (16) L'Echo d'Ostende, 12 februari 1871/3-D.

ICONOGRAFIE

In het jaarboek 1979 van de Heemkring Ter Cuere, Bredene, staat in de bijdrage "Bij enkele oude foto's van Oostende en Bredene" als nr. 9 een foto afgebeeld van het omwalde Oostende ca. 1865.

De foto is genomen vanaf het dak van de "Pavillon du Phare", dus vanaf de plaats waar nu op de zeedijk het monument aan de zeelieden staat.

Heel duidelijk zien we vooraan een huis met op de gevel het woord "LIBRAIRIE" geschilderd.

Dit huis is niets anders dan het huis J.B. GODTFURNEAU.

VRAAG

Bij wie van onze lezers gaat een belletje rinkelen bij het horen van de naam Hendrik BORKMAN ?

Het vermoeden is dat het om een noorse kapitein gaat die ca. 1880 - 1890 op Oostende voer ?

Antwoorden bij N. HOSTYN
Stadsarchief
Wapenplein
8400 Oostende